

ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΕΣ

Ο ΣΚΥΛΟΣΟΦΟΣ

"Ενας άπαιτητής του Θρόνου των Παλαιολόγων. 'Ο Δούξ Νεφέρ, ο Μαύρος του και ο πρώην 'Επίσκοπος Τρίκκης. Καλέγε- ρος και... άστρελέγος. 'Επανάστιας των Χριστιανών και σφαγή τών Τούρκων. Πώς πράγματι τα συμβάντα ένα παλιό χει- ρόγραφο. Τά κατορθώματα και ο τραγικός θάνατος του Σκυλοσόφου. Το μαρτύριο του Σεραφείμ.

ΔΙΩΣ από την αρχή του 17ου αιώ- νος οι τουρκοκρατούμενοι Έλληνες ελγαν άρχισι να βρισκουν πιο άβυστα- χτη τή ακλαβιά. Καθένας πού τούς παρουνάσθε, σάν σπήςρας, τούς εφί- σκε πρόθυμοι· να τόν άκολουθήσουν μ' ένδουασμο, γιά να πετάξουν από πάνω τους τις άλυσιδες.

Τότε παρουνάσθηκε στό σποτεινό τούς όρίζοντα και ο περίφημος έκεινος τυχοδιώχτης ο Κάρολος Γουζάγ, δούξ του Νεφέ, ιππότης περιπλανώμετος, εφισμάχος άριστος, πολεμήσας άλλοτε με τούς Ούγγρους εναντίον τών Τούρ- καν και καυχώμενος· ότι έχει κληρονο- μικά δικαιώματα στό θρόνο των Πα- λαιολόγων.

Την άείσις του αυτή την εστήριξε στην καταγωγή του από μιá Μαρία Μομφερατού, εγγονή του 'Ανδρονί- κου τού Παλαιολόγου, η όποία ελγε παντρευτεί στα 1532 έναν προπάλο του δούκα της Μάντουας, 'Ο ιππότης Γουζάγ, με την άγαλλιωτή φιλοδοξία να γίνη Αυτοκράτωρ του Βυζαντίου, διέτρεχε τά Ευρωπαϊκά άνακτοβού-

λια και έκανε τά πάντα, ζήτηστας την ύλική και ήθική συνδρομή τών ήμερών, τών πλου- σίων, τών ευγενών.

'Επειτα σκόρπισε στην 'Ελλάδα διάφορους άπεσταλμένους του γιά να κλητήσουν τους ύποδοπούς στην 'Επανάσταση, και προετοιμάσουν τό έδαφος. 'Ο κυριώτερος όμως άπεσταλμένος του ύποψηφιού Αυτοκράτορος, ήταν ένας Γά- σπαρ Βενερέ πού ελγε παρουνάσθει ως Μαύ- σος, βαφτισμένος τάχα τότε μόλις στό Χριστι- ανισμό και αυτοτιλοφορούμενος... 'Ινράντης του Φέξ· 'Ο Γάσπαρ αυτός ήρθε πρώτα στη Λευ- κάδα, από κει πέρασε στα Τρίκκαλα, φερόντας έμπιστευτικά γράμματα του Δουκά Νεφέρ στον πρώην 'Επίσκοπο Τρίκκης Διονύσιο.

Τύλος κληρικός πούλ περίεργος ο Διονύσιος αυτός. 'Εγύριζε την έπαρχία του κληρύνοντας τό λόγο του Θεού κατά τό δικό του σύστημα, δηλαδή κώνοντας τό μάνη, τόν προφήτη και συνάγοντας «άργύρια». 'Ελεγε : «Μη θησαυρί- ζετε θησαυρούς ματαιούς επί της γης !», αυτός όμως έκανε τό αντίθετο. Οί 'Ορθόδομοι της έ- παρχίας τόν ελγαν όνομασί Σκυλοσόφο και τό παρτσούκλι αυτό τούμανε.

Γιά την κακή του φήμη, ο Μητροπολίτης Λαρίσης τόν έξώρισε στα 1611. 'Ο Διονύσιος έπήςε στην Ευρώπη, ήρθε σε σχέσεις με την 'Ενετική Δημοκρατία, η όποία τόν έστειλε στην 'Ηπειρο να έξεργηθή τό λαό εναντίον τών έχ- θρών της Τούρκων.

'Ο Σκυλοσόφος έγκατεστάθη στό Μοναστήρι του 'Αγίου Δημη- τριου του Διχούνη, στη Θεσσαλία, ως άλλος καλόγερος, όπου τόν ευρήκε ο άπεσταλμένος του δούκας Νεφέρ και τού εδύεσανε τό ζήλο γιά την επανάσταση. Αυτή τη φορά όμως δέν θά εδούλευε γιά λογαριασμό τών 'Ενετών, αλλά γιά ν' άνεβαίρη στό θρόνο τών Παλαιολόγων τόν άπόγονο της Μαρίας Μομφερατού.

Τά παρακάτω γεγονότα μές ελγε γνωστά από ένα παλιό χειρό- γραφο άγνωστού Έλληνος χρονογράφου, πού ανακαλύφθηκε στη βιβλιοθήκη ενός Μοναστηριού από τόν Πουκεζιλ. Τιτλοφορείται : «*Αποστασία τών κοινών λεγομένων Σκυλοσόφου και έξωσις τών Χριστιανών από τό Κάστρον*». Τό σημαντικό αυτό χειρόγραφο, άν και γοαρμένο σε ιδιόρρυθμό ύφος και με φιλοτόυρκο πνεύμα, έν τούτους φαίνεται ότι έξιστορεί πιστά τά γεγονότα. 'Αρχίζει έτσι :

«Κατά τό 1611 έτος έφάνη ο Τρίκκης Διονύσιος, άνθρωπος ά- στρολόγος και λεκανομάντης, όστις διά τούτατα άσημα και άτοια έργα και από τόν θρόνον τόν εδύσθη, και έμειναν ή Τρίκκης υπό την της Λαρίσης έπίσκοπην διά φόβον τών Τούρκων έος τό 1709 έτος, ότε ήλθεν άρχιερεις εις αυτήν ο Κωνσταντίος, άνθρωπος έ- νάρετος και σοφός. 'Ο δέ κακο-Διονύσιος, ο τού αυτού έπαγγέλα- τος άνάσιος, φυγών μετ' αίσχυνης πολλής και φόβου έκειθεν, προς τό μέρος της 'Ιταλίας κατέφυγε. 'Ολίγον δέ καιρόν διατρίψας εις εκεί πόλεις, ήλθε κακή τύχη ήμών εις τούτους τους τόπους, και έκατοίκησαν εις τό του 'Αγίου Δημητρίου μοναστήριον, τό μεταξύ τών χωρίων Κερασόβου και Ραντοβίστη κείμενον, εις τό όποιον

ήτο πρότερον. Διατρίψας δέ εκεί άρχετόν καιρόν, κατέβη έπειτα εις τά 'Ιωάννινα, όπου ελγε μερικους φίλους, και ιδών τούς Τούρ- κους όλίγους και κατοικούντας έξω του Κάστρου, έμελέτησε βο- λην δυστυχεστάτην εις την πόλιν ταύτην. Και εισελθών εις ένα φι- λον του, Ταγάν τό όνομα, και άλλους γνωρίμους, κοινολογείται προς αυτούς ότι έκαμε τό θεμάτιον (*) και διά της 'Αστρολογίας εγνώρισεν ότι μέλλει να γίνη έλευθερωτής όχι μόνο τών 'Ιωαννί- νων, αλλά και τών λοιπών πόλεων, μάλιστα και εις την Κωνσταν- τινούπολιν να εισέλθη και αυτός ο Βασιλεύς να τόν σηκώθη... 'Ε- κείθεν δέ έξελεθών, τά τών 'Ιωαννίνων περίχωρα και τά του άνω- τέρου μοναστηρίου και άλλας χώρας περιήρατο, φέρον πλόκαμ επί του ώμου και κερών τούς γεωργούς, ποιμένας, βουκόλους και άλλους χωρικούς, προσοικειούτο τούτους άπαιδέυτους και απολέ- μους στρατιώτας.

Μετά πολλά, δέ άταξίας, τάς όποίας, μεθύνοντας και από μίαν εις άλλην χώραν διαβαίνοντας· έκαμαν, μίαν ήμέραν συναθοισθέν- τες όλοι, επέπεσαν έξωρα κατά της, Τουρκοκρανίτης και Ζαρα- βούστης, χωρίων εις δύο όρας μακράν τού προσηθέντος· μοναστη- ρίου κείμενον, και εφύρτους τούς εκεί κατοικούντας Τούρκους ά- μερικώως, τούς κατέσφαξαν όλους· και τά χωριά έρημωσαν.

'Επειτα, τού αυτού έτους, την δεκάτην Σεπτεμβρίου, έστρά- τευσαν μετά τό άρχηγού των καλογήρου κατά τών 'Ιωαννίνων, και εισελθόντες εις την πόλιν έββαλαν ευθύς φωτιάν εις την τού τότε Πασά 'Ασομάν κατοικίαν, ο δέ Πασάς με τη γυναίκα του πηδήσαντες από τό παράθυρον έφυγαν γυμνοί την νύκτα, και εδύ- θησαν. Τό δέ άθλιον έκείνο των γεωργών και βοσκών στρατεύμα με τόν ψευδοαστρολόγον στρατηγόν τόν εφώνω- ζαν τό «*κύριε έλέησον*», και τό «*χαράξτε χαρά- ζόπουλον και αναζουλόπουλον*», αινιττόμενοι τόν νέον φέρον, τόν όποιον πρό πολλών ή- μερών οί Τούρκοι ελγαν έπιβάλλει. Ούτοι δέ ά- κούσσαντες τή *κύριε έλέησον*, εγγνώρισαν ότι ήλθαν από· αυτούς οί χριστιανοί, και παρευθής εδραμον όλοι έφιπποι και δυνατά άρματαμένοι, και τρέμαντες αυτούς· εις φυγήν εύκόλου, ως πεζούς και μη έγοντας άρματα πόλεμον, κατέπα- ναν πολλούς· όχι μόνον από τούς πολεμίους αλλά και άλλους άθώους. Διότι, επειδή έξημέ- ρους Κυριακή, εδύχον εις τούς θρόνους τούς ερχόμενους εις την 'Αγοράν και τούς κατέκοιταν. Μάλιστα ήθελαν να κείμεν κοινήν σφίγη ή- λων τών κατοικούντων τό Κάστρον χριστιανών· όμως τινές πρόνοιμοι και από τούς περισσοτέρους αυτών τούς εμπόδισαν· οί δέ 'Ιωαννίται δέν έ- φειθήσαν την κατάστασιν τών διόλου προς απο- φυγήν της βαβάρου σφαγής».

Και ή τραγωδία συνεχιζέται γοργή. 'Ο άρχη- γος της άποστασίας Διονύσιος, μόλις άκουσε τούς άλλωλαγμούς τών Τούρκων και ελθε τό αυτοσχέ- διο στρατεύμα του να σκορπίσει και, έφυγε και πήγε να κρηνηθή στη λεγομένη «Σηλιά τού Προδούλου».

Οί Τούρκοι φρενασμένοι τόν ζήτησαν παν- τού. Και όπως λέει ο ίδιος χρονογράφος, «ού- δεις άλλος εδυνήθη να τόν ευρη, παρά τό μι- σόχοισαν τόν 'Ιουδαίον κείνος, οί όποιοι φέ- ροντάς τόν δέσμον τόν παρδύσαν εις τούς κείνας, και διά προ- σταγής τών άρχόντων Τούρκων, χωρίς ανος έστειλάσους τόν έθνα- ρον Κωντανόν, και γεμισαντες τό δέρμα του άγριου τόν περιέφεραν από πόλιν εις πόλιν, και τέλος και εις αυτήν την Κωνσταντινούπολιν· λέγεται δέ ότι έσκημάθη και ο Βασιλεύς να τό ιδή, και ούτως έ- πληρώθη τό της προφητείας του ορθέν, ότι έμελλε να υπάγη και εις την Κωνσταντινούπολιν, και αυτός ο Βασιλεύς· να τόν σηκώθη».

'Ανάλογο οικτό τέλος έλαβαν και οί σύντεροι του Σκυλοσό- φου από τούς Τούρκους και 'Εβραίους και μάλιστα με φαιχτά βα- σανιστήρια. 'Αλλους εδούθρισαν, άλλους ζωντανούς εδωσαν, άλλους εσήκωναν ψηλά και τούς άφηναν να πέφτουν σε τσεγγέλια, με άχα- λιώτη εκδικητική μανία.

'Επειτα οί Τούρκοι έπήγαν στό Μοναστήρι του 'Αγίου Δημη- τριου και τό εγχορήμεσαν από τά θεμέ- λια και άρσαν μόνον την εκκλησία ά- πείραχτη, εσκόρπισαν τούς καλόγερους και τέλος άρπασαν τά πλούσια κτήματα και τ' άλλα υπάροχτά του, 18 μετόχια, καθένα με την εκκλησία του.

'Επειτα από λίγες μέρες οί Τούρκοι ένοχοποίησαν κ' ένα λαμπρό ιεράρχη, τόν άρχιεπίσκοπο Νεοχωρίου Σεραφείμ

(*) Παρετήρησε την θέα τών άστρων.

